

2.6. Artikel 8.2: gewezen moet worden op de bepaling dat besmette varkens altijd in gesloten en verzegelde wagens dienen te worden vervoerd.

2.7. Artikel 9.4 a): de termijn dient te worden aangescherpt; daarom moet de bepaling luiden: „zo snel mogelijk, doch uiterlijk binnen zeven dagen”.

2.8. Artikel 9.4 f.i): er moet duidelijk worden aangegeven wie de genoemde keuring moet uitvoeren, b.v. de bevoegde diergeneeskundige instantie.

2.9. Artikel 14: hieraan moet de volgende passage worden toegevoegd:

„Vaccinatie van voor de export bestemde dieren dient bij voorkeur in het land van bestemming plaats

te vinden. Het permanent veterinair comité kan in bijzondere gevallen evenwel uitzonderingen toestaan.”

2.10. Artikel 14.1 b): genoemde laboratoria dienen door de diergeneeskundige instanties te zijn erkend.

3. Bijzondere opmerkingen (wijziging van Richtlijn 72/462/EEG)

3.1. Artikel 6 (nieuw lid 6): waarom moeten vlees en varkens uit derde landen schappelijker worden behandeld? Import uit derde landen moet aan dezelfde voorwaarden voldoen als vlees en varkens binnen de EG.

Gedaan te Brussel, 28 november 1991.

De Voorzitter

van het Economisch en Sociaal Comité

François STAEDLIN

Advies over het voorstel voor een aanbeveling van de Raad betreffende kinderopvang⁽¹⁾

(92/C 40/21)

De Raad heeft op 10 september 1991 besloten om, overeenkomstig artikel 198 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap het Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over het bovengenoemde voorstel.

De Afdeling voor sociale aangelegenheden, gezinsvraagstukken, onderwijs en cultuur die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 14 november 1991 goedgekeurd. Rapporteur was mevrouw Guillaume.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 219e zitting (vergadering van 28 november 1991) het volgende advies uitgebracht, dat met grote meerderheid van stemmen (1 onthouding) is goedgekeurd.

Het Comité onderschrijft het onderhavige voorstel voor een aanbeveling betreffende kinderopvang volledig en ziet deze aanbeveling als een middel om de gelijkheid van kansen op de arbeidsmarkt voor vrouwen en mannen te bevorderen.

1. Algemene opmerkingen

1.1. Het Comité is van oordeel dat er beslist voor voldoende goede kinderopvangvoorzieningen moet

worden gezorgd als men op grotere schaal wil bereiken dat mannen en vrouwen gelijke kansen op de arbeidsmarkt hebben. Onder „goede kinderopvang” moet verstaan worden: opvang die het welzijn en de ontwikkeling van het kind ten goede komt. Overal in de lidstaten dragen vrouwen in de eerste plaats de verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding van kinderen; dit heeft ernstige en langdurige gevolgen voor de plaats die vrouwen naast mannen op de arbeidsmarkt innemen, d.w.z. voor hun kans op werk, hun positie in de beroepsweld en het inkomen dat zij gedurende hun hele loopbaan verdienen.

⁽¹⁾ PB nr. C 242 van 17. 9. 1991, blz. 3.

1.2. Dat vrouwen op de arbeidsmarkt minder kansen hebben omdat behoorlijke kinderopvangvoorzieningen ontbreken, heeft tot gevolg dat de vaardigheden en bekwaamheden van vrouwen in ernstige mate onderbenuut worden; daar ondervinden niet alleen de betrokken vrouwen zelf de schade van, maar ook hun gezinnen en de nationale economie. Met betere kinderopvangvoorzieningen zouden bekwame en ervaren werknemers kunnen blijven werken. Ook zou de mobiliteit van werknemers in de Gemeenschap vanaf 1992 wel eens kunnen worden beperkt door de (kwantitatieve en kwalitatieve) verschillen die de kinderopvangvoorzieningen tussen de lid-staten onderling vertonen.

1.3. In de jaren tachtig is het aantal buitenshuis werkende moeders toegenomen om demografische redenen, maar ook omdat de vrouwen zelf betaald werk willen verrichten en om financiële redenen nodig hebben. Hun kansen op de arbeidsmarkt worden echter in ernstige mate beknot omdat behoorlijke kinderopvangvoorzieningen ontbreken. Twee demografische tendensen wijzen erop dat vrouwen met kinderen zich waarschijnlijk steeds meer door de omstandigheden genoodzaakt zullen zien om betaald werk te gaan verrichten. De eerste is de in alle lid-staten — zij het in uiteenlopende mate — geregistreerde daling van het geboortecijfer waardoor een tekort aan arbeidskrachten ontstaat, welke echter tijdelijk wordt opgeheven door de economische recessie. De tweede tendens is de toeneming van het aantal echtscheidingen en éénoudergezinnen, waarbij het in de overgrote meerderheid van de gevallen om alleenstaande moeders gaat.

1.4. Het Comité vindt dat ouders vrij moeten zijn om te kiezen of zij zelf (thuis) voor hun kinderen willen zorgen dan wel (buitenshuis) betaald werk willen verrichten; er is momenteel echter een dusdanig gebrek aan kinderopvangvoorzieningen dat vrouwen die na de geboorte van een kind weer willen gaan werken met grote moeilijkheden worden geconfronteerd en zij daardoor wel van deze keuze moeten afzien. Het Comité wenst in dit verband aan te tekenen dat het beseft hoe waardevol de ouderlijke zorg gedurende de eerste kinderjaren voor kinderen én ouders is, en het herhaalt bij dezen dat het voorstander is van behoorlijke regelingen voor ouderschapsverlof, zodat ouders die om deze reden hun beroepsactiviteit onderbreken daarvan geen nadeel op de arbeidsmarkt ondervinden⁽¹⁾.

1.5. Allerlei bronnen tonen duidelijk aan dat de vraag naar kinderopvangvoorzieningen in alle lid-staten veel groter is dan het aanbod; kinderopvang wordt daarbij begrepen in de ruimste zin des woords, dus niet alleen de voorzieningen zelf, maar ook de mogelijkheid tot het opnemen van ouderschapsverlof.

1.6. Uit wetenschappelijk fundamenteel onderzoek is ruimschoots gebleken dat kleine kinderen in opvoedkundig en maatschappelijk opzicht baat hebben bij een goede groepsverzorging en dit dus zowel positief is voor de kinderen zelf, als voor de vrouwen die hierdoor meer kansen op werk en op het volgen van een opleiding hebben.

1.7. Het Comité stemt in met de brede benadering van de aanbeveling m.b.t. kinderopvang, waarbij zowel aan het verlenen van diensten wordt gedacht als aan de voorziening in ouderschapsverlof- en flexibele arbeidsregelingen zodat ouders die dit wensen zelf voor hun kinderen kunnen zorgen.

1.8. Aangezien werk- en schooltijden nu eenmaal niet gelijk lopen, wil het Comité er met nadruk op wijzen dat het net zo belangrijk is om voor méér goede buitenschoolse opvang als om voor goed pre-basis-schoolvoorzieningen voor de opvang van peuters en kleuters te zorgen wanneer men de kansen van vrouwen op de arbeidsmarkt wil verbeteren. Kinderen die buiten schooltijd aan zichzelf moeten worden overgelaten, lopen allerlei soorten van gevaren en ouders die zich zorgen maken over buitenschoolse regelingen werken onder aanzienlijke stress.

1.9. Het Comité juicht het toe dat in de aanbeveling nadrukkelijk wordt gewezen op de noodzaak en de wenselijkheid van allerlei vormen van pre-basis-school- en buitenschoolse opvang. Over de zeer uiteenlopende opvangregelingen die momenteel in de lid-staten bestaan is door het EG-Netwerk Kinderopvang⁽²⁾ zoveel documentatie verzameld als via bestaande informatiebronnen mogelijk was.

1.10. Het Comité acht de kwaliteit van kinderopvangvoorzieningen van fundamenteel belang als men door uitbreiding van deze voorzieningen wil bereiken dat vrouwen gemakkelijker kunnen gaan werken. Kwaliteit van de voorzieningen was al het thema van een seminarie van het EG-Netwerk Kinderopvang⁽³⁾; als resultaat daarvan werd aanbevolen het ter zake begonnen werk voort te zetten. Bovendien werd aanbevolen dat als structurele middelen worden aangewend voor het opzetten van kinderopvangvoorzieningen of voor projecten waarmee hetzelfde doel wordt nagestreefd, kwaliteit een essentieel criterium moet zijn. Het Comité betuigt zijn instemming met beide voorstellen.

2. Bijzondere opmerkingen

2.1. Het Comité stelt voor, artikel 2, sub 1), als volgt te wijzigen: „het aanbieden van voorzieningen voor de opvang van kinderen tenminste tot en met de leeftijd van 10 jaar tijdens ...”.

2.2. Artikel 3 a)

2.2.1. Het Comité is het eens met de voorwaarden die worden genoemd om te verzekeren dat alle ouders

⁽¹⁾ PB nr. C 206 van 6. 8. 1984, blz. 49, par. 2.5.

⁽²⁾ Zie b.v. P. Moss (1988), *Childcare and Equality of Opportunity*, Brussel, Commissie van de Europese Gemeenschappen; P. Moss (1990), *Childcare in the European Communities 1985-1990*, supplement bij *Women of Europe*, nr. 31, Brussel, Commissie van de Europese Gemeenschappen.

⁽³⁾ European Commission Childcare Network, 1990, *Quality in Childcare Services, Report on an EC Childcare Technical Seminar*, Brussel, Commissie van de Europese Gemeenschappen.

gelijke toegang tot de arbeidsmarkt hebben; dit geldt in het bijzonder voor de gedachtengang dat kinderopvang steeds een combinatie is van verzorgende en opvoedende taken. Naar zijn mening zou in artikel 3 a) uitdrukkelijk aandacht moeten worden besteed aan de behoefte aan opvangvoorzieningen voor kinderen uit gezinnen van migranten en etnische minderheden, maar zulks dusdanig dat dit niet tot extra isolering van minderheidsgroepen leidt.

2.3. Artikel 3 b)

2.3.1. Het Comité zou willen dat meer nadruk werd gelegd op de behoefte aan een algemeen en samenhangend nationaal beleid inzake het bieden van kinderopvangvoorzieningen. Flexibiliteit en verscheidenheid moeten wel worden aangemoedigd, maar er zijn een overkoepelend nationaal perspectief en nationale structuren nodig om voor een samenhangend dienstenaanbod en gelijkheid tussen de regio's te zorgen.

2.4. Artikel 3 e)

2.4.1. Het Comité staat volledig achter de aanbeveling waar deze nadrukkelijk wijst op de essentiële rol welke overheidsmiddelen moeten spelen bij het bieden van kinderopvangvoorzieningen. Kinderopvang is onvermijdelijk zeer arbeidsintensief, vooral in het geval van de allerkleinste kinderen. Daarom is kinderopvang duur als de betrokken peuter- en kleuterleid(st)ers en andere werknemers een loon verdienen dat in juiste verhouding staat tot het belang van het door hen verrichte werk, met het gevolg dat de meeste individuele werknemers de kosten niet kunnen opbrengen. Overheidsmiddelen worden in de lid-staten in allerlei vormen verstrekt, en met name zowel in de vorm van belastingaftrek voor kinderopvang als van rechtstreekse subsidiëring van voorzieningen. Hoewel in sommige lid-staten bedrijfscreches een oplossing (kunnen) bieden, bestaat deze mogelijkheid duidelijk alleen voor grote bedrijven. Voor de meeste werknemers in het midden- en kleinbedrijf moeten andere oplossingen worden gevonden. Alleenstaande ouders en particuliere personen die een beroepsopleiding of (bij)scholing volgen alvorens werk te gaan zoeken, hebben het bijzonder moeilijk als er maar weinig overheidsmiddelen voor opvangvoorzieningen worden uitgetrokken.

2.5. Het Comité stelt voor de volgende tekst aan artikel 3 toe te voegen:

„(f) onderzoek te verrichten naar de kwaliteit van de voorzieningen zowel in de overheids- als in de particuliere (markt)sector, met het doel een minimumnorm voor kinderopvang vast te stellen waarbij gelet wordt op het aantal personeelsleden per kind, opleidingsvereisten voor werknemers in kinderopvangvoorzieningen en veiligheids- en gezondheidsvoorschriften. Voor de toepassing van deze normen en het toezicht daarop zouden de overheidsinstanties de verantwoordelijkheid moeten dragen.”

2.6. Artikel 5 b)

2.6.1. Het Comité ziet in dat de kwaliteit van de dienstverlening in de kinderopvangcentra in hoge mate afhankelijk is van de arbeidsomstandigheden van het personeel. Het acht het dan ook van groot belang dat die arbeidsomstandigheden zonodig worden verbeterd en dat het sociaal aanzien van het werk in de kinderopvang wordt vergroot waardoor tegelijkertijd de betekenis van dit werk voor de samenleving erkenning vindt. Het personeel van kinderopvangcentra bestaat momenteel voornamelijk uit vrouwen die doorgaans worden geacht betrekkelijk weinig scholing te hebben.

2.7. Artikel 6

2.7.1. Vrouwen én mannen moeten gebruik kunnen maken van maatregelen die worden getroffen om het voor buitenshuis werkende ouders gemakkelijker te maken om zelf voor hun kinderen te zorgen. Het is belangrijk dat mannen een groter aandeel krijgen in de verzorging van hun kinderen. Dat laatste is vóór alles een cultureel probleem dat door opvoeding en mentaliteitsverandering kan worden opgelost. Wellicht zou het financieel voor mannen ook minder onaantrekkelijk kunnen worden gemaakt om zelf voor hun kinderen te zorgen.

2.8. Artikel 7

2.8.1. Het Comité stelt voor, de volgende zin aan dit artikel toe te voegen:

„Dit verslag zal aan het Economisch en Sociaal Comité en aan het Europese Parlement worden voorgelegd.”

2.9. Uit de rapporten van het EG-Netwerk Kinderopvang, die zeer veel waardevolle gegevens over de situatie in de lid-staten bevatten, is gebleken dat de in de lid-staten beschikbare informatie over kinderopvangvoorzieningen en de gebruikmaking daarvan, grote hiaten vertoont. Het Comité acht het dan ook raadzaam een artikel aan het voorstel voor een aanbeveling toe te voegen, dat als volgt luidt:

„De lid-staten wordt aanbevolen het nodige te doen om de beschikbare informatie over kinderopvangvoorzieningen (in de overheids- én in de particuliere sector) en over de gebruikmaking daarvan door kinderen en ouders, te verbeteren.”

2.9.1. Het Comité pleit er eveneens voor dat in de enquête van de Gemeenschap naar de arbeidskrachten vragen over kinderopvangvoorzieningen en over de gebruikmaking daarvan worden opgenomen. Op die manier wordt het mogelijk om hierover regelmatig in alle lid-staten informatie te verzamelen.

3. Conclusies

3.1. Behoudens de voorgestelde kleine wijzigingen, stemt het Comité volledig met het voorstel voor een aanbeveling in. Het juicht het in het derde Actieprogramma voor gelijke kansen gelanceerde idee toe om na de aanbeveling een code van goede praktijken in de kinderopvang op te stellen. De geplande beoordeling

van de maatregelen die de lid-staten nemen om de aanbeveling uit te voeren, biedt een goede gelegenheid om na te denken over de stappen die verder nog in EG-verband moeten worden genomen. Voorts zouden de nodige financiële middelen voor verder onderzoek naar de situatie in de lid-staten moeten worden vrijgemaakt, zodat bij de beoordeling van de maatregelen over deugdelijke informatie kan worden beschikt.

Gedaan te Brussel, 28 november 1991.

De Voorzitter

van het Economisch en Sociaal Comité

François STAEDELIN

Advies over het voorstel voor een aanbeveling van de Raad betreffende de convergentie van de doelstellingen en het beleid op het gebied van de sociale bescherming

(92/C 40/22)

De Raad van de Europese Gemeenschappen heeft op 12 augustus 1991 besloten om, overeenkomstig artikel 198 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, het Economisch en Sociaal Comité om advies te vragen over het bovengenoemde voorstel.

De Afdeling voor sociale aangelegenheden, gezinsvraagstukken, onderwijs en cultuur, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 14 november 1991 goedgekeurd. Rapporteur was de heer Pasquali.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 291e zitting (vergadering van 28 november 1991) het volgende advies uitgebracht dat zonder stemmen tegen, bij twaalf onthoudingen, is goedgekeurd.

1. Inleiding

1.1. De betekenis die wordt toegekend aan het begrip „sociale bescherming” (waaronder ook sociale zekerheid wordt gerekend) is niet altijd en overal dezelfde. Het is dan ook geen toeval dat een definitie ervan wereldwijd en in de Gemeenschap ontbreekt ⁽¹⁾.

1.2. De lid-staten hebben op het gebied van de sociale bescherming uiteenlopende culturele, historisch gegroeide en diep ingewortelde tradities die nauw verbonden zijn met financiële, economische en bestuursrechtelijke systemen die op hun beurt ook weer van elkaar verschillen. Een en ander is niet bevorderlijk geweest voor de vorming van een eensluidende definitie van het hierboven genoemde begrip.

1.3. Het is echter gebruikelijk — en ook in EG-verband algemeen aanvaard — om, uitgaande van de heersende opvattingen aangaande „Sozial Versicherung und Versorgungssysteme” (sociale verzekering en voorzieningen), „sociale bescherming” gelijk te stellen met sociale zekerheid in de ruime betekenis van het woord ⁽²⁾.

1.4. Onder „sociale zekerheid in de ruime betekenis van het woord” moet worden verstaan „sociale verzekering” op basis van solidariteit binnen de samenleving waardoor iedere legaal op het grondgebied van de Gemeenschap verblijvende persoon die in een situatie geraakt waarin hij/zij hulp nodig heeft en bescherming op haar plaats is, tegen bepaalde risico's wordt gevrijwaard.

⁽¹⁾ D. Pieters, *Introduction into the Social Security Law of The Member States of the European Community* (Uitgeverij Bruylant, Brussel): „... De lezer weet dat ook in het sociale stelsel van zijn eigen land geen overeenstemming bestaat over de betekenis van het begrip « sociale zekerheid ».”

⁽²⁾ Zie *Eur Heft* 4/1989, blz. 306; F. Ruland (in het Duits).